

Til: Finansdepartementet

Kopi: Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og distriktsdepartementet

28.3.2023

## Innspill til revidert nasjonalbudsjett 2023

*I omstillingen av Norge har innovasjonsselskapene en sentral rolle. De utgjør en innovasjonsinfrastruktur som kobler sammen gründere, etablert næringsliv, forskning/akademia og kapital for å utvikle fremtidens næringsliv. FIN – Foreningen for innovasjonsselskaper i Norges medlemmer jobber med kommersialisering fra forskning, inkubasjon, tidligfase-kapital, testfasiliteter og klyngeutvikling.*

FIN mener at den viktigste politiske oppgaven fremover er å tilrettelegge for at nytt, grønt og eksportrettet næringsliv får vokse frem. Vi står overfor en formidabel omstilling de kommende årene. Norge må ha en like offensiv næringspolitikk som de landene vi konkurrerer med i internasjonale markeder dersom vi skal lykkes med å opprettholde velferdsstaten på det nivået vi ønsker.

Vi vil berømme Regjeringen for å ha fastsatt mål om å kutte klimagassutslippene med 55 prosent samt øke norsk eksport utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030. Samtidig vil vi understreke at Regjeringen ikke vil lykkes med å nå disse målene uten å styrke eksisterende innovasjonsinfrastruktur og virkemidler som forvaltes gjennom innovasjonsselskaper.

Forskning viser at vekstorientert entreprenørskap er avhengig av et velfungerende økosystem rundt gründer/bedrift. Innovasjonsselskapene jobber gjennom hele verdikjeden, fra forskning og kommersialisering, til oppstart, skalering og eksport. De tilbyr det alle bedrifter som vokser og innoverer trenger: *Kompetanse, kapital og kunder.*

### *Forsterke satsing på vekst og eksport i Sivas inkubasjonsprogram*

**KDD: Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 61 Mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling / NFD: Kap. 2426 Siva SF post 70 Tilskudd.**

Sivas inkubasjonsprogram omfatter 35 inkubatorer lokalisert i alle landets regioner. I perioden 2012-2022 har over 6 000 bedrifter, både oppstart og etablert næringsliv, fått rådgivning innen forretningsutvikling av landets inkubatorer. Batteriselskapene Freyr og Beyonder, hydrogenselskapet ZEG, kreftvaksineselskapet Nykode Therapeutics, laksebedriften Norskin og teknologiselskapet Kahoot, er eksempler på tidligere inkubatorbedrifter.

I dag er det slik at gründere og bedrifter i inkubasjonsprogrammet hovedsakelig får hjelp i oppstartsfasen og frem til markedsintroduksjon. Her slippes de fleste bedriftene, og altfor få oppnår internasjonal vekst.

Slike vekstbedrifter kjennetegnes av stor innovasjonshøyde og vil følgelig løse mange av morgendagens utfordringer og bidra til å tette eksportgapet. Disse bedriftene er viktige for sysselsetting ettersom to av tre nye arbeidsplasser i Norge skapes i nye bedrifter.

Inkubatorene er i en svært god posisjon til i enda større grad å hjelpe bedrifter med internasjonal vekst og eksport, siden de har spisskompetanse innen forretningsutvikling, kapitalinnhenting, salg og marked.

FIN foreslår at det øremerkes minimum 25 mill. kr. i friske midler til vekst- og eksporttiltak i Sivas inkubasjonsprogram for at flere bedrifter skal oppnå internasjonal vekst. Midlene skal benyttes til å etablere nasjonale samarbeidskonsortier på tvers av inkubatorene. Dette skal være et tilbud til de mest lovende bedriftene innen områder hvor Norge har gode forutsetninger for å lykkes og komparative fortrinn, som f.eks. grønn maritim eksport, batterier og hydrogen.

### Styrke norsk testinfrastruktur (Norsk Katapult) for grønn industrialisering og økt eksport

#### **NFD: Kap. 2426 Siva SF post 71 Tilskudd til testfasiliteter**

Det er etablert fem norske bransje-/fagspesifikke test- og piloteringssentre med en ambisjon om å etablere syv til ni. Dette er delingsøkonomi i praksis, hvor norsk industri stiller eksisterende utstyr tilgjengelig i testsentrene for andre norske bedrifter, og som gulrot får delfinansiering i nytt, relevant utstyr som også må være tilgjengelig for norske bedrifter. I sentrene kan innovative bedrifter, særlig SMB, utvikle prototyper og løsninger slik at disse kommer raskere ut i markedet.

De fem eksisterende testsentrene har vært en braksuksess for næringslivet. Muligheten for bedrifter til å teste ut nye løsninger har truffet en nerve i det omfattende grønne skiftet vi står midt i – spesielt innenfor batteri, havbruk, grønn skipsfart, flytende havvind, sirkulærøkonomi og digitalisering.

Testsentrene har stor pågang fra industrien som ønsker å benytte seg av infrastrukturen, men bevilgningene over statsbudsjettet står ikke i forhold til industriens behov eller investeringsvilje. Slike investeringer er svært kapitalkrevende og Norge investerer langt mindre i testfasiliteter enn land vi konkurrerer med som UK, Frankrike og Tyskland. Det er avgjørende at vi griper muligheten til å utvikle teknologiselskap og industri- og eksportarbeidsplasser innen områder hvor vi er godt posisjonert til å lede an i utviklingen og omstillingen av næringslivet.

FIN foreslår en totalbevilgning til Norsk katapult på 600 mill. kr. Midlene bør gå til en forsterket satsing på infrastruktur i eksisterende sentre og beslektede områder innen næringer hvor vi er godt posisjonert, som flytende havvind, grønn skipsfart og batteriteknologi. Midlene bør også gå til etablering av nye testsentre innen områder hvor Norge har et stort potensial for å utvikle nytt næringsliv som f.eks. digitale teknologier og helse.

### Styrke klyngeprogrammet for grønn omstilling og økt eksport

#### **NFD: Kap. 2421 Innovasjon Norge post 71 Innovative næringsmiljøer / KDD: Kap. 553 Regional- og distriktsutvikling post 74 Klynger og innovasjon**

Klyngene øker innovasjons- og omstillingstakten innen viktige områder for Norge, som grønn skipsfart, havbruk, bærekraftig energi, helse og muliggjørende teknologier. Klyngene er lokalisert i alle landets regioner, og samler ca. 2 300 bedrifter i tillegg til FoU-aktører og kapitalmiljøer.

Tall fra 2022 viser at bedrifter som er medlem av klynger har høyere verdiskaping, høyere salgsinntekter og flere ansatte enn sammenlignbare bedrifter som ikke er medlem av klynger. Klyngene bistår med å utvikle utdanningstilbud som næringslivet har behov for og hjelper bedrifter

med deltakelse i EU-prosjekter. Klyngene er avgjørende om vi skal lykkes med våre ambisjoner innen eksport, siden de har spisskompetanse innen ulike industrier og bistår bedrifter med markedsadgang.

FIN er svært bekymret over effekten av kuttene til klyngeprogrammet de to siste årene på til sammen ca. 63 mill. kr. Klyngefinansieringen er helt sentral, og har en utløsende effekt for å få bedriftene til å forplikte seg til felles prosjekter.

FIN mener at bevilgningen til klyngeprogrammet bør være på 275 mill. kr. for 2023. 225 mill. kr. bør gå til å oppjustere programmet tilbake på 2021-nivå (inflasjonsjustert 2021-kroner). I tillegg bør 50 mill. kr. avsettes til delprogram for modne klynger, slik at de modne klyngene kan ha større prosjekter for å bidra med å nå Regjeringens ambisjoner innen eksport og grønn industriell omstilling.

Vennlig hilsen,

Anne Cathrin Østebø (sign.)  
styreleder FIN

Trine Ellingsen (sign.)  
daglig leder FIN